

Kenth Häggblom, Statistikchef
Tel. 018-25497

Utbildning 2006:1
20.4.2006

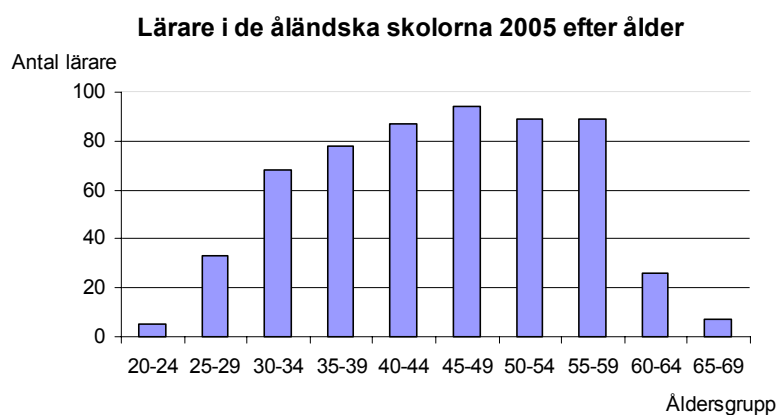
Lärare 2005

Totalt arbetade 576 lärare inom det åländska skolsystemet vårterminen 2005. Två tredjedelar av dem, eller nästan 380 återfanns inom grundskolan, varav drygt 120 var klasslärare. Gymnasialstadiet (inkl. Folkhögskolan och Hantverksskolan) hade drygt 160 lärare och Högskolan på Åland 35 stycken. Läraryrket är kvinnodominerat. Två tredjedelar av lärarna var kvinnor 2005. Kvinnomajoriteten fanns i grundskolan där 80 procent av lärarna var kvinnor. På gymnasialstadiet var könsfördelningen ganska jämn, medan det i Högskolans lärarkår fanns en betydande manlig majoritet. Om man ser till lärarnas undervisningsämnen fanns det stora skillnader beträffande könsfördelningen.

1. Antal lärare i de åländska skolorna 2005 efter skolenivå, kön och medelålder

	Grundskolan	Gymnasialstadiet	Högskolan	Totalt
Kvinnor	300	76	12	388
Män	79	86	23	188
Totalt	379	162	35	576
Medelålder	43,5	47,6	46,4	44,9

Lärarna hade en relativt jämn fördelning på åldersgrupper. En viss tyngdpunkt låg i åldrarna 40 - 59 år, men en betydande andel var också 30 - 39 år. Bara sju procent av lärarna var under 30 år, varav nästan alla undervisade i grundskolan, medan sex procent var 60 år eller äldre. Att grundskolan hade de yngsta lärarna framgår också av att medelåldern där var lägst, knappt 44 år. Gymnasialstadiet hade den äldsta lärarkåren med en genomsnittsålder på nästan 48 år. Åldersfördelningen varierade betydligt mellan olika undervisningsämnen.

Beskrivning av statistiken

Detta meddelande innehåller statistik om den åländska lärarkåren 2005. Syftet är att ge en samlad och utförlig bild av lärarkårens storlek och sammansättning. En mängd variabler behandlas alltifrån ålder, kön och uppgift till anställningsförhållande, undervisningsämnen och behörighet. Mera förklaringar om respektive faktor ges i anslutning till resultatredovisningen. Uppgifterna samlades in i april - maj 2005 och gäller således läget på vårterminen 2005. De kategorier som omfattas av statistiken är lärarna i grundskolan, på gymnasialstadiet samt vid Högskolan på Åland. Ålands Folkhögskola och Ålands Hantverksskola redovisas tillsammans med gymnasialstadiet i detta meddelande. Också elevassistenterna ingår i statistiken.

Statistiken omfattar de lärare som är i tjänst. De tjänstlediga lärarna ingår dock i vissa tabeller som visar lärare efter anställningsförhållande. I vissa fall arbetar en lärare i flera olika skolor och också på olika stadier och nivåer i skolsystemet. När det gäller summerade uppgifter har läraren då i statistiken förts till den kategori där det huvudsakliga arbetet utförs. När det gäller redovisningen för enskilda skolor kan en lärare dock i vissa fall finnas med i två olika skolor för att ge en mera rättvisande bild av de enskilda skolornas lärarkårer.

Uppgifterna har samlats in från skolorna och skoldistriktet. ÅSUB har begärt in vissa kompletterande uppgifter för att åtgärda brister i materialet, men för vissa variabler saknas ändå en del uppgifter. Landskapsregeringens utbildningsavdelning har bistått med synpunkter på såväl datainsamlingen som resultatredovisningen.

I text och tabeller presenteras skolornas namn oftast i förkortad form. De fullständiga namnen på gymnasialstadiets skolor framgår i tabell 15.

Lärarstatistiken publiceras i ÅSUBs serie Statistikmeddelanden, Utbildning. Övrig statistik som publiceras i denna serie är uppgifter om studerande samt avlagda examina.

Grundskolan

Tabell 2 visar hur de 379 grundskollärarna fördelade sig på de 26 olika skolorna. Det bör observeras att statistiken gäller vårterminen 2005, innan Emkarby och Godby skolor hade slagits ihop till Källbo skola. Lärarkåren i de enskilda skolorna varierade i storlek från 74 personer i Kyrkby högstadieskola, där en tredjedel utgjordes av träningsundervisningens lärare och elevassistenter, till 3 personer i Lappo. I alla skolor utom några enstaka mindre utgjorde kvinnorna en stor majoritet av lärarna. Man bör också beakta att tabellen inte visar årsverken utan antalet enskilda lärare anställda vid skolan. Eftersom en del av lärarna är timplärare och anställda på deltid, blir bilden av varje skolas "lärarkapacitet" inte helt jämförbar.

2. Lärare i grundskolan 2005 efter skola och kön

Skola	Kvinnor	Män	Totalt
Brändö	10	2	12
Eckerö	7	-	7
Emkarby	2	2	4
Föglö	10	4	14
Geta	4	1	5
Godby högstadieskola	24	8	32
Godby	8	1	9
Kyrkby högstadieskola	60	14	74
varav träningsundervisning (str)	21	2	23
Kumlinge	7	1	8
Kökar	5	3	8
Lappo	1	2	3
Lemland	9	3	12
Lumparland	3	1	4
Näfsby	8	2	10
Pålsböle	8	1	9
Rangsby	4	2	6
Sottunga	5	2	7
Strandnäs	37	6	43
Sund	11	-	11
Södersunda	9	1	10
Vikingaåsen	16	3	19
Värdö	4	1	5
Ytternäs	15	5	20
Ödkarby	5	3	8
Övernäs högstadieskola	14	9	23
Övernäs	17	3	20
Totalt	300	79	379

Fyra lärare jobbade i två skolor och finns i tabellen med i båda skolor. I totalen är de med endast en gång. Sju lärare anställda av Södra Ålands högstadieskolor jobbade i flera skolor, men finns i tabellen med endast i Kyrkby högstadieskola.

Över 120 klasslärare

I tabell 3 framgår antalet grundskollärare efter uppgift och kön och i tabell 4 efter uppgift och skoldistrikt. Nästan en tredjedel av lärarpersonalen i grundskolan var klasslärare, eller 121 stycken. Lektorerna var 91 och timplärarna 55 stycken. Olika typer av specialundervisning hade 42 lärare som sin huvuduppgift, medan 39 personer arbetade som elevassistenter. Det stora antalet elevassistenter i Södra Ålands högstadieskolor kan förklaras med att många av dem arbetade inom träningsundervisningen vid Kyrkby högstadieskola. Träningsundervisningen gjorde också att antalet speciallärare var större i distriktet.

Bland rektorerna/föreståndarna totalt sett rådde en jämn könsfördelning, även om det var mest män som hade rektorstjänster. Av lektorerna var 30 procent män och av timlärarna och klasslärarna 25 respektive 17 procent. Speciallärarna och elevassistenterna var nästan alla kvinnor. Av grundskollärarna arbetade 206 stycken i huvudsak på lågstadiet och 136 i huvudsak på högstadiet. På båda stadier arbetade 68 personer.

3. Lärare i grundskolan 2005 efter huvudsaklig uppgift och kön

Uppgift	Antal			Procent	
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Rektor	1	4	5	20,0	80,0
Föreståndare	12	10	22	54,5	45,5
Klasslärare	101	20	121	83,5	16,5
Specialklasslärare (san)	12	-	12	100,0	-
Specialklasslärare (str)	6	1	7	85,7	14,3
Speciallärare (sd)	21	2	23	91,3	8,7
Lektor	65	26	91	71,4	28,6
Elevhandledare	3	1	4	75,0	-
Heltidsanställd timlärare	20	4	24	83,3	16,7
Deltidsanställd timlärare	21	10	31	67,7	32,3
Elevassistent	38	1	39	97,4	2,6
Totalt	300	79	379	79,2	20,8

4. Lärare i grundskolan 2005 efter huvudsaklig uppgift och skoldistrikt

Uppgift	Marie- hamn	Södra Ålands högstadiedistrikt	Norra Ålands högstadiedistrikt	Övriga skärgården	Åland
Rektor, föreståndare	4	8	9	6	27
Speciallärare, elevhandledare	11	19	12	4	46
Lektor	28	33	20	10	91
Klasslärare	41	41	33	6	121
Timlärare	18	2	12	23	55
Elevassistent	4	33	1	1	39
Totalt	106	136	87	50	379

5. Lärare i grundskolan 2005 efter huvudsakligt utbildningsstadium och kön

Utbildningsstadium	Kvinnor	Män	Totalt
Lågstadiet, årskurs 1-6	166	40	206
Högstadiet, årskurs 7-9	98	38	136
Totalt	264	78	342

I denna tabell ingår inte 37 av elevassistenterna.

Betydande andel yngre lärare

Grundskollärarna fördelade sig ganska jämnt på de tre åldersklasserna 30 - 39 år, 40 - 49 år och 50 - 59 år, med knappt 30 procent i varje klass. Endast fyra procent var 60 år eller äldre, medan nästan tio procent var under 30 år. Det var vanligare att de äldre lärarna var ordinarie anställda. Av dem som var 50 år eller äldre var över 70 procent ordinarie anställda mot mindre än hälften av dem som var under 40 år. *Tabell 7* som också innehåller uppgifter om de 30 tjänstlediga lärarna visar att det var endast kvinnor som var tjänstlediga, främst i åldern 30 - 39 år. En något större andel av männen än av kvinnorna var ordinarie anställda

6. Lärare i grundskolan 2005 efter kön och ålder

Åldersgrupp	Antal			Procent
	Kvinnor	Män	Totalt	
20-29	27	9	36	9,5
30-39	87	19	106	28,0
40-49	89	22	111	29,3
50-59	88	23	111	29,3
60-69	9	6	15	4,0
Totalt	300	79	379	100,0

7. Lärare i grundskolan 2005 efter huvudsakligt anställningsförhållande, ålder och kön

Anställningsförhållande	Totalt	Ålder					Kön	
		20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	Kvinnor	Män
Ordinarie	231	9	62	68	86	6	178	53
Visstidsanställd	106	18	31	33	16	8	84	22
Vikarie	42	9	13	10	9	1	38	4
Tjänstledig	30	2	20	6	2	-	30	-
Totalt	409	38	126	117	113	15	330	79

Stor kvinnomajoritet bland special- och språklärare

Tabell 8 visar lärarna fördelade efter undervisningsämnen. Det bör observeras att tabellen visar endast det som har uppgetts som huvudsakligt undervisningsämne. Många lärare undervisade i flera ämnen. Nästan hälften av lärarna, eller 160 stycken, finns i gruppen "klassundervisning", eftersom huvuddelen av undervisningen på lågstadiet sköts av den egna klassläraren och endast vissa ämnen undervisas av speciella ämneslärare. Förutom de egentliga klasslärarna var det också många föreståndare och timlärare som hade "klassundervisning" som sitt främsta undervisningsämne. Något språk (inklusive svenska) som huvudsakligt undervisningsämne hade 44 lärare och matematik eller något naturvetenskapligt ämnen 31 stycken. Specialundervisning var huvudämne för 38 lärare och icke-teoretiska ämnen (musik, gymnastik, slöjd etc.) för 51 personer.

Bland dem som i huvudsak hade klassundervisning var könsfördelningen ungefär likadan som för lärarkåren som helhet, medan grupperna speciallärare och språklärare var ännu mera kvinnodominerade. Också bland

matematiklärarna var det kvinnomajoritet, men inte lika stor. Lärarna i historia, samhällskunskap och religion hade en ganska jämn könsfördelning med viss övervikt av män. Också musik, bildkonst och gymnastik uppvisar en ganska jämn könsfördelning, medan det för slöjdlärares del rådde totalt könsuppdelning såtillvida att samtliga textilslöjdlärare var kvinnor och alla lärare i teknisk slöjd var män.

8. Lärare i grundskolan 2005 efter huvudsakligt undervisningsämne och kön

Undervisningsämne	Antal			Procent	
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Klassundervisning	128	32	160	80,0	20,0
Specialklassundervisning (san, str)	16	2	18	88,9	11,1
Svenska och litteratur	14	1	15	93,3	6,7
Finska	12	1	13	92,3	7,7
Engelska	9	-	9	100,0	-
Tyska	4	-	4	100,0	-
Franska	3	-	3	100,0	-
Matematik	12	7	19	63,2	36,8
Fysik	1	1	2	50,0	50,0
Kemi	1	1	2	50,0	50,0
Geografi	-	1	1	-	100,0
Biologi	7	-	7	100,0	-
Religionskunskap	1	2	3	33,3	66,7
Historia	2	2	4	50,0	50,0
Samhällslära	1	2	3	33,3	66,7
Elevhandledning	3	1	4	75,0	25,0
Samordnad specialundervisning (sd)	20	-	20	100,0	-
Musik	3	5	8	37,5	62,5
Bildkonst	4	3	7	57,1	42,9
Gymnastik och idrott	7	5	12	58,3	41,7
Textilslöjd	8	-	8	100,0	-
Teknisk slöjd	-	11	11	-	100,0
Hemkunskap	5	-	5	100,0	-
Datateknik	1	-	1	100,0	-
Ingen undervisningsskyldighet	38	2	40	95,0	5,0
Totalt	300	79	379	79,2	20,8

I kategorin Ingen undervisningsskyldighet ingår föreståndare och elevassistenter.

Äldre lärare i finska, yngre historielärare

Tabell 9 visar lärarna efter undervisningsämne och ålder. Undervisningsämnena är här delvis sammanslagna till större grupper för att åstadkomma ökad överskådlighet. De som i huvudsak hade klassundervisning hade ungefär samma åldersfördelning som lärarkåren i stort. Detta gäller också lärarna i svenska och engelska, medan de som undervisade i finska och övriga språk var betydligt äldre, över hälften var äldre än 50 år. Av lärarna i historia, samhällslära och religion samt i gymnastik var den stora majoriteten under 40 år.

Tabell 10 visar de vanligaste kombinationerna av det huvudsakliga undervisningsämnet och det ämne som lärarna undervisar näst mest i. De vanligaste kombinationerna var matematik och fysik, klassundervisning och engelska, svenska och engelska samt biologi och geografi.

9. Lärare i grundskolan 2005 efter huvudsakligt undervisningsämne och ålder

Undervisningsämne	Antal per åldersgrupp						Procent per åldersgrupp		
	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	Totalt	-39	40-49	50+
Klassundervisning	23	47	46	41	3	160	43,8	28,8	27,5
Specialklassundervisn. (san, str)	2	3	6	5	2	18	27,8	33,3	38,9
Svenska och litteratur	1	5	3	5	1	15	40,0	20,0	40,0
Finska	-	4	1	8	-	13	30,8	7,7	61,5
Engelska	1	2	3	3	-	9	33,3	33,3	33,3
Övriga språk	1	-	2	3	1	7	14,3	28,6	57,1
Matematik	1	4	7	6	1	19	26,3	36,8	36,8
Biologi, geografi, fysik, kemi	1	4	2	4	1	12	41,7	16,7	41,7
Historia, samhällslära, religion	3	5	1	1	-	10	80,0	10,0	10,0
Elevhandledning	-	3	-	1	-	4	75,0	-	25,0
Samordnad specialundervisning (sd)	-	4	9	7	-	20	20,0	45,0	35,0
Musik och bildkonst	1	3	6	3	2	15	26,7	40,0	33,3
Gymnastik och idrott	1	7	2	2	-	12	66,7	16,7	16,7
Slöjd	-	5	7	6	1	19	26,3	36,8	36,8
Hemkunskap	-	1	2	2	-	5	20,0	40,0	40,0
Datateknik	-	-	1	-	-	1	-	100,0	-
Ingen undervisningsskyldighet	1	9	13	14	3	40	25,0	32,5	42,5
Totalt	36	106	111	111	15	379	37,5	29,3	33,2

I kategorin Ingen undervisningsskyldighet ingår föreståndare och elevassistenter.

10. Lärare i grundskolan 2005 efter de vanligaste kombinationerna av undervisningsämnena

Undervisningsämne i vilket läraren har		Antal lärare
- mest undervisning	- nästmest undervisning	
Matematik	Fysik	13
Klassundervisning	Engelska	8
Svenska	Engelska	6
Biologi	Geografi	6
Klassundervisning	Musik	4
Klassundervisning	Gymnastik	4
Klassundervisning	Textilslöjd	4
Finska	Tyska	4
Klassundervisning	Finska	3
Klassundervisning	Historia	2
Svenska	Matematik	2
Svenska	Historia	2
Finska	Svenska	2
Finska	Engelska	2
Engelska	Finska	2
Engelska	Svenska	2
Engelska	Tyska	2
Tyska	Engelska	2
Franska	Svenska	2
Religion	Historia	2
Samhällslära	Historia	2
Samordnad specialundervisn.	Klassundervisning	2

Över tre fjärdedelar hade lärarbehörighet

Totalt var över tre fjärdedelar av grundskollärarna formellt behöriga. Behörighetsgraden var högst för rektorerna/föreståndarna och klasslärarna. Lägst andel behöriga fanns det bland timlärarna och då främst bland de deltidsanställda. Åldersmässigt var det de 50 - 59-åriga lärarna som hade högst behörighetsgrad, medan de allra äldsta och yngsta uppvisade den lägsta andelen behöriga. Om man ser till undervisningsämne var behörighetsgraden över 80 procent, förutom för dem som hade klassundervisning, också för lärarna i svenska, övriga språk, matematik, samt historia, samhällskunskap och religion. Av lärarna i musik och bildkonst samt i biologi, geografi, fysik och kemi var mindre än hälften formellt behöriga.

11. Lärare i grundskolan 2005 efter huvudsaklig uppgift, ålder och behörighet

	Antal			Behöriga, procent
	Behöriga	Obehöriga	Totalt	
Uppgift				
Rektor, föreståndare	26	1	27	96,3
Klasslärare	104	17	121	86,0
Specialklasslärare (san, str)	14	5	19	73,7
Speciallärare (sd)	19	4	23	82,6
Lektor	76	16	92	82,6
Heltidsanställd timlärare	15	9	24	62,5
Deltidsanställd timlärare	7	24	31	22,6
Elevassistenter, elevhandledare	2	2	42	.
Totalt	263	78	379	77,1
Ålder				
20-29	23	12	35	65,7
30-39	73	24	97	75,3
40-49	73	25	98	74,5
50-59	86	13	99	86,9
60-69	8	4	12	66,7

Behörighetsbegreppet är ej relevant för 38 av elevassistenterna. Åldersuppgifterna omfattar inte dessa elevassistenter.

12. Lärare i grundskolan 2005 efter huvudsakligt undervisningsämne och behörighet

Undervisningsämne	Antal			Behöriga, procent
	Behöriga	Obehöriga	Totalt	
Klassundervisning	132	28	160	82,5
Specialundervisning	27	11	38	71,1
Svenska och litteratur	13	2	15	86,7
Övriga språk	24	5	29	82,8
Matematik	17	2	19	89,5
Biologi, geografi, fysik, kemi	4	8	12	33,3
Historia, samhällslära, religion	9	1	10	90,0
Musik och bildkonst	6	9	15	40,0
Gymnastik och idrott	8	4	12	66,7
Slöjd	15	4	19	78,9
Övrigt	6	4	10	60,0
Ingen undervisningsskyldighet	2	-	40	.
Totalt	263	78	379	77,1

Behörighetsbegreppet är ej relevant för 38 av elevassistenterna.

Stor andel av de yngre lärarna utbildade i Sverige

Uppgifterna om i vilket land lärarna hade avlagt sin examen redovisas för dem som hade formell behörighet. Uppgifterna presenteras här utan någon koppling till var lärarna kommer ifrån. Det går således inte att säga t.ex. hur stor del av lärarna med examen från Sverige som själva kommer från Sverige och hur många av dem som ursprungligen kommer från Åland och har valt en lärarutbildning i Sverige.

Nästan 55 procent av grundskollärarna hade en finländsk examen och 35 procent en examen från Sverige. Endast en procent hade examen från något annat land. För nästan tio procent saknas uppgift om examen. Högst andel med examen från Finland fanns bland rektorerna/föreståndarna och speciallärarna, där andelen var knappt 70 procent. Högst andel utbildade i Sverige hade klasslärarna och lektorerna med knappt 40 procent.

13. Behöriga lärare i grundskolan 2005 efter huvudsaklig uppgift och examensland

Uppgift	Examensland, procent			
	Finland	Sverige	Övriga	Okänt
Rektor, föreståndare	69,2	26,9	-	4,0
Klasslärare	51,0	38,5	1,0	9,6
Specialklasslärare (san, str)	57,1	35,7	-	7,1
Speciallärare (sd)	68,4	21,1	-	10,5
Lektor	53,9	38,2	1,3	6,6
Heltidsanställda timlärare	53,3	20,0	-	26,7
Totalt	54,8	35,0	0,8	9,5

Om man studerar examenslandet i relation till lärarnas ålder framkommer ett tydligt mönster. Medan det för lärarna som var 40 år och äldre var över 60 procent som hade examen från Finland och 25 procent från Sverige, så var proportionerna i storleksordningen 50 - 50 bland dem som var 30 - 39 år. Bland de yngsta lärarna som var under 30 år var andelen med examen från Sverige 65 procent.

14. Behöriga lärare i grundskolan 2005 efter ålder och examensland

Ålders- grupp	Antal					Procent			
	Finland	Sverige	Övriga	Okänt	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Okänt
20-29	5	15	-	3	23	21,7	65,2	-	13,0
30-39	34	35	1	3	73	46,6	47,9	1,4	4,1
40-49	47	18	1	7	73	64,4	24,7	1,4	9,6
50-69	58	24	-	12	94	61,7	25,5	-	12,8
Totalt	144	92	2	25	263	54,8	35,0	0,8	9,5

Gymnasialstadiet

I redovisningen för gymnasialstadiet ingår här också Ålands folkhögskola och Ålands hantverksskola som egentligen utgör en egen kategori, men som har så få lärare att det är omotiverat att redovisa den separat.

Av gymnasialstadiets lärare innehade 94, eller nästan 60 procent, lektorstjänster, medan 47 personer, eller knappt 30 procent var timlärare. Könsfördelningen var relativt jämn, både totalt sett och i flera av skolorna. Den ojämnaste könsfördelningen hade Sjömansskolan med en stor övervikt av män och Vårdinstitutet med en stor kvinnomajoritet i lärarkåren. Männen utgjorde en majoritet bland lektorerna och timlärarna i huvudsyssla, medan det var kvinnlig majoritet bland rektorerna, timlärarna i bisyssla, special- och assistentlärarna samt studiehandledarna. Yrkesskolan och Lycéet hade de största lärarkollegierna med 45 respektive 33 lärare. Minst antal lärare hade Naturbruksskolan med nio och Hantverksskolan med sex.

15. Lärare på gymnasialstadiet 2005 efter skola och kön

Skola	Kvinnor	Män	Totalt
Ålands folkhögskola	3	7	10
Ålands handelsläroverk	5	8	13
Ålands hantverksskola	4	2	6
Ålands hotell- och restaurangskola	8	7	15
Ålands lyceum	19	14	33
Ålands naturbruksskola	5	4	9
Ålands sjömansskola	5	20	25
Ålands vårdinstitut	11	3	14
Ålands yrkesskola	21	24	45
Totalt	76	86	162

Fem av lärarna som här ingår i Hot.- och rest. skolan jobbade huvudsakligen på Högskolan på Åland. Dessa lärare ingår inte i totalen. Tre av lärarna jobbade vid två skolor och ingår här i båda skolorna, men de är endast medräknade en gång i totalen.

16. Lärare på gymnasialstadiet 2005 efter huvudsaklig uppgift och kön

Uppgift	Antal			Procent	
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Rektor	5	3	8	62,5	37,5
Lektor	37	57	94	39,4	60,6
Timlärare i huvudsyssla	16	19	35	45,7	54,3
Timlärare i bisyssla	8	4	12	66,7	33,3
Speciallärare	2	-	2	100,0	-
Studiehandledare	4	-	4	100,0	-
Assistentlärare	4	3	7	57,1	42,9
Totalt	76	86	162	46,9	53,1

Viss tyngdpunkt på äldre lärare

Gymnasialstadiets lärarkår har en viss förskjutning mot äldre åldersgrupper. Nästan 10 procent var över 60 år och 36 procent mellan 50 och 59. Endast 20 procent var 30 - 39 år och bara en procent under 30 år. I de äldre åldersgrupperna var ordinarie anställning vanligare, medan visstidsanställning förekom relativt sett oftare i de yngre åldersgrupperna. Inga större skillnader mellan könen kan noteras när det gäller anställningsförhållande.

17. Lärare på gymnasialstadiet 2005 efter kön och ålder

Åldersgrupp	Antal			Procent
	Kvinnor	Män	Totalt	
20-29	-	2	2	1,2
30-39	11	22	33	20,4
40-49	28	25	53	32,7
50-59	30	28	58	35,8
60-69	7	9	16	9,9
Totalt	76	86	162	100,0

18. Lärare på gymnasialstadiet 2005 efter huvudsakligt anställningsförhållande, ålder och kön

Anställningsförhållande	Totalt	Ålder					Kön	
		20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	Kvinnor	Män
Ordinarie	97	-	15	32	42	8	45	52
Visstidsanställd	59	2	16	21	14	6	28	31
Vikarie	3	-	2	-	1	-	1	2
Tjänstledig	-	-	-	-	-	-	-	-
Deltidspensionerad	3	-	-	-	1	2	2	1
Totalt	162	2	33	53	58	16	76	86

Yngre lärare i kulturella ämnen, äldre lärare i tekniska ämnen

När det gäller undervisningsämnena redovisas här endast huvudgrupper, eftersom information om de enskilda ämnena saknas. Gruppen kärnämnen och andra allmänna ämnen var huvudområde för 60 av lärarna. En rätt betydande könsuppdelning fanns för vissa ämnen. Medan t.ex. nästan 90 procent av lärarna inom området teknik och kommunikationer var män, så var två tredjedelar av lärarna inom social-, hälso- och idrottsområdet kvinnor. Också åldersmässigt fanns det skillnader mellan områdena. Av lärarna i teknik och kommunikation samt inom turism- och kosthållsbranschen var över hälften 50 år eller äldre. Av lärarna i kulturella ämnen var 60 procent under 40 år.

19. Lärare på gymnasialstadiet 2005 efter huvudsakligt undervisningsämne och kön

Undervisningsämne	Antal			Procent	
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Kärnämnen och andra allmänna ämnen	36	24	60	60,0	40,0
Det humanistiska o. pedagogiska området	1	2	3	33,3	66,7
Kultur	5	5	10	50,0	50,0
Samhällsinriktade ämnen, företags- ekonomi och administration	3	6	9	33,3	66,7
Teknik och kommunikation	2	16	18	11,1	88,9
Naturbruk och miljöområdet	4	4	8	50,0	50,0
Social-, hälso- och idrottsområdet	8	4	12	66,7	33,3
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	5	10	15	33,3	66,7
Övrig utbildning	5	12	17	29,4	70,6
Ingen undervisningsskyldighet	7	3	10	70,0	30,0
Totalt	76	86	162	46,9	53,1

Rektorer, studiehandledare och assistentlärare ingår i kategorin Ingen undervisningsskyldighet. Alla ämnen i Lycéet räknas som kärnämnen.

20. Lärare på gymnasialstadiet 2005 efter huvudsakligt undervisningsämne och ålder

Undervisningsämne	Antal per åldersgrupp					Totalt	Procent per åldersgrupp		
	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69		-39	40-49	50+
Kärnämnen och andra allmänna ämnen	-	11	20	23	6	60	18,3	33,3	48,3
Det humanistiska o. pedagogiska området	1	1	1	-	-	3	66,7	33,3	0,0
Kultur	-	6	2	1	1	10	60,0	20,0	20,0
Samhällsinriktade ämnen, företags- ekonomi och administration	-	1	4	3	1	9	11,1	44,4	44,4
Teknik och kommunikation	-	5	3	6	4	18	27,8	16,7	55,6
Naturbruk och miljöområdet	1	1	3	3	-	8	25,0	37,5	37,5
Social-, hälso- och idrottsområdet	-	2	6	4	-	12	16,7	50,0	33,3
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	-	1	6	8	-	15	6,7	40,0	53,3
Övrig utbildning	-	4	5	6	2	17	23,5	29,4	47,1
Ingen undervisningsskyldighet	-	1	3	4	2	10	10,0	30,0	60,0
Totalt	2	33	53	58	16	162	21,6	32,7	45,7

Rektorer, studiehandledare och assistentlärare ingår i kategorin Ingen undervisningsskyldighet. Alla ämnen i Lycéet räknas som kärnämnen.

Låg behörighetsgrad för timlärare

Andelen behöriga lärare uppgick till 70 procent. Siffran var högst för rektorer och lektorer, 85 procent. Timlärarna saknade dock i stor utsträckning formell behörighet. Endast hälften av timlärarna i huvudsyssla och var sjätte i bisyssla var behöriga. Om man ser till undervisningsämnena var andelen behöriga högst bland lärarna inom social- och hälsoområdet samt hos lärarna i kärnämnen.

21. Lärare på gymnasialstadiet 2005 efter huvudsaklig uppgift, ålder och behörighet

	Antal			Behöriga, procent
	Behöriga	Obehöriga	Totalt	
Uppgift				
Rektor	7	1	8	87,5
Lektor	80	14	94	85,1
Timlärare i huvudsyssla	17	18	35	48,6
Timlärare i bisyssla	2	10	12	16,7
Speciallärare	1	1	2	50,0
Studiehandledare	3	1	4	75,0
Assistentlärare	4	3	7	57,1
Totalt	114	48	162	70,4
Ålder				
20-29	-	2	2	-
30-39	16	17	33	48,5
40-49	41	12	53	77,4
50-59	45	13	58	77,6
60-69	12	4	16	75,0

22. Lärare på gymnasialstadiet 2005 efter huvudsakligt undervisningsämne och behörighet

Undervisningsämne	Antal			Behöriga, procent
	Behöriga	Obehöriga	Totalt	
Kärnämnen o. andra allmänna ämnen	49	11	60	81,7
Det humanistiska o. pedagogiska området	1	2	3	33,3
Kultur	4	6	10	40,0
Samhällsinriktade ämnen, företags- ekonomi och administration	7	2	9	77,8
Teknik och kommunikation	10	8	18	55,6
Naturbruk och miljöområdet	4	4	8	50,0
Social-, hälso- och idrottsområdet	11	1	12	91,7
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	11	4	15	73,3
Övrig utbildning	9	8	17	52,9
Ingen undervisningsskyldighet	8	2	10	80,0
Totalt	114	48	162	70,4

Rektorer, studiehandledare och assistentlärare ingår i kategorin Ingen undervisningsskyldighet.

Nästan tre fjärdedelar utbildade i Finland

Av de behöriga lärarna hade 68 procent examen från Finland, 25 procent från Sverige och 2 procent från något annat land. För fyra procent saknas uppgift om examensland. Lektorerna var i högre grad utbildade i Finland än övriga lärare. Några större skillnader mellan åldersgrupperna när det gäller examensland framgår inte.

23. Behöriga lärare på gymnasialstadiet 2005 efter huvudsaklig uppgift och examensland

Läraryuppgift	Examensland			
	Finland	Sverige	Övriga	Okänt
Lektor	75,0	23,8	1,3	-
Övriga läraryuppgifter	52,9	29,4	2,9	14,7
Totalt	68,4	25,4	1,8	4,4

24. Behöriga lärare på gymnasialstadiet 2005 efter ålder och examensland

Ålders- grupp	Antal					Procent			
	Finland	Sverige	Övriga	Okänt	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Okänt
30-39	11	4	-	1	16	68,8	25,0	-	6,3
40-49	29	8	2	2	41	70,7	19,5	4,9	4,9
50-69	38	17	-	2	57	66,7	29,8	-	3,5
Totalt	78	29	2	5	114	68,4	25,4	1,8	4,4

Högskolan på Åland

Av de 35 lärarna vid Högskolan på Åland var 10 överlärare, 12 lektorer och 10 timlärare. Därtill kommer rektorn och två prefekter. Två tredjedelar av lärarna var män. Majoriteten av män fanns bland överlärarna och lektorerna, medan timlärarna hade en jämn könsfördelning.

Åldersmässigt var nästan hälften av lärarna mellan 40 och 49 år, medan 20 procent var yngre och 30 procent äldre. Hälften av högskolelärarna var ordinarie anställda. Ordinarie anställning var betydligt vanligare för männen än för kvinnorna som i större utsträckning var visstidsanställda och vikarier. När man ser på procentuella fördelningar av högskolelärarna, bör man beakta det begränsade antalet lärare som gör att några få personer kan ge ett relativt stort utslag i den procentuella fördelningen.

25. Lärare på Högskolan 2005 efter huvudsaklig uppgift och kön

Uppgift	Antal			Procent	
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Rektor	1	-	1	100,0	-
Prefekt, utbildningsansvarig	1	1	2	50,0	50,0
Överlärare	1	9	10	10,0	90,0
Lektor	4	8	12	33,3	66,7
Timlärare i huvudsyssla	4	5	9	44,4	55,6
Timlärare i bisyssla	1	-	1	100,0	-
Totalt	12	23	35	34,3	65,7

26. Lärare på Högskolan 2005 efter kön och ålder

Åldersgrupp	Antal			Procent
	Kvinnor	Män	Totalt	
20-29	-	-	-	-
30-39	1	6	7	20,0
40-49	7	10	17	48,6
50-59	3	6	9	25,7
60-69	1	1	2	5,7
Totalt	12	23	35	100,0

27. Lärare på Högskolan 2005 efter anställningsförhållande, ålder och kön

Anställningsförhållande	Totalt	Ålder					Kön	
		20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	Kvinnor	Män
Ordinarie	18	-	3	9	5	1	4	14
Visstidsanställd	14	-	4	7	3	-	6	8
Vikarie	2	-	-	1	1	-	2	-
Tjänstledig	2	-	-	1	1	-	2	-
Deltidspensionerad	1	-	-	-	-	1	-	1
Totalt	37	-	7	18	10	2	14	23

Könsuppdelade ämnen

Också för Högskolan presenteras lärarnas undervisningsämnen enbart i huvudgrupper. Tyngdpunkten låg inom området teknik och kommunikation med 15 lärare. Allmänna ämnen var huvudsakligt undervisningsområde för sju lärare.

Könsfördelningen var jämn bland de lärare som främst undervisade i allmänna ämnen samt inom turism- och kosthållsbranschen. Inom samhälls- och ekonomiämnena liksom inom teknik- och kommunikation var samtliga lärare män, med det var enbart kvinnor som hade social- och hälsovård som sitt huvudsakliga undervisningsområde. Av lärarna i allmänna ämnen var majoriteten 50 år eller äldre, medan detta gällde endast en fjärdedel av lärarna i teknik och kommunikation.

28. Lärare på Högskolan 2005 efter huvudsakligt undervisningsämne och kön

Undervisningsämne	Antal			Procent	
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Allmänna ämnen	4	3	7	57,1	42,9
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	-	3	3	-	100,0
Teknik och kommunikation	-	15	15	-	100,0
Social-, hälso- och idrottsområdet	5	-	5	100,0	-
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	2	2	4	50,0	50,0
Ingen undervisningsskyldighet	1	-	1	100,0	-
Totalt	12	23	35	34,3	65,7

29. Lärare på Högskolan 2005 efter huvudsakligt undervisningsämne och ålder

Undervisningsämne	Antal per åldersgrupp						Procent per åldersgrupp		
	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	Totalt	<39	40-49	50+
Allmänna ämnen	-	-	3	4	-	7	-	42,9	57,1
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	-	1	1	1	-	3	33,3	33,3	33,3
Teknik och kommunikation	-	4	7	3	1	15	26,7	46,7	26,7
Social-, hälso- och idrottsområdet	-	1	2	1	1	5	20,0	40,0	40,0
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	-	1	3	-	-	4	25,0	75,0	-
Ingen undervisningsskyldighet	-	-	1	-	-	1	-	100,0	-
Totalt	-	7	17	9	2	35	20,0	48,6	31,4

Nästan alla behöriga

Behörighetsgraden var hög för Högskolans lärare, över 90 procent. Endast några få var obehöriga. Drygt 56 procent av de behöriga lärarna hade examen från Finland och en fjärdedel från Sverige. Sex procent hade examen från något annat land och för 12 procent saknas uppgift.

30. Lärare på Högskolan 2005 efter huvudsaklig uppgift, ålder och behörighet

	Antal			Behöriga, procent
	Behöriga	Obehöriga	Totalt	
Uppgift				
Rektor	1	-	1	100,0
Prefekt	2	-	2	100,0
Överlärare	8	2	10	80,0
Lektor	12	-	12	100,0
Timlärare i huvudsyssla	8	1	9	88,9
Timlärare i bisyssla	1	-	1	100,0
Totalt	32	3	35	91,4
Alder				
20-29	-	-	-	-
30-39	7	-	7	100,0
40-49	15	2	17	88,2
50-59	8	1	9	88,9
60-69	2	-	2	100,0

31. Lärare på Högskolan 2005 efter huvudsakligt undervisningsämne och behörighet

Undervisningsämne	Antal			Behöriga, procent
	Behöriga	Obehöriga	Totalt	
Allmänna ämnen	6	1	7	85,7
Samhällsinriktade ämnen, företags- ekonomi och administration	3	-	3	100,0
Teknik och kommunikation	13	2	15	86,7
Social-, hälso- och idrottsområdet	5	-	5	100,0
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	4	-	4	100,0
Ingen undervisningsskyldighet	1	-	1	100,0
Totalt	32	3	35	91,4

32. Behöriga lärare på Högskolan 2005 efter huvudsaklig uppgift och examensland

Uppgift	Examensland, procent			
	Finland	Sverige	Övriga	Okänt
Lektor	50,0	33,3	-	16,7
Övriga läraruppgifter	60,0	20,0	10,0	10,0
Totalt	56,3	25,0	6,3	12,5

33. Behöriga lärare på Högskolan 2005 efter ålder och examensland

Ålders- grupp	Antal					Procent			
	Finland	Sverige	Övriga	Okänt	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Okänt
30-39	3	2	1	1	7	42,9	28,6	14,3	14,3
40-49	10	3	1	1	15	66,7	20,0	6,7	6,7
50-69	5	3	-	2	10	50,0	30,0	-	20,0
Totalt	18	8	2	4	32	56,3	25,0	6,3	12,5

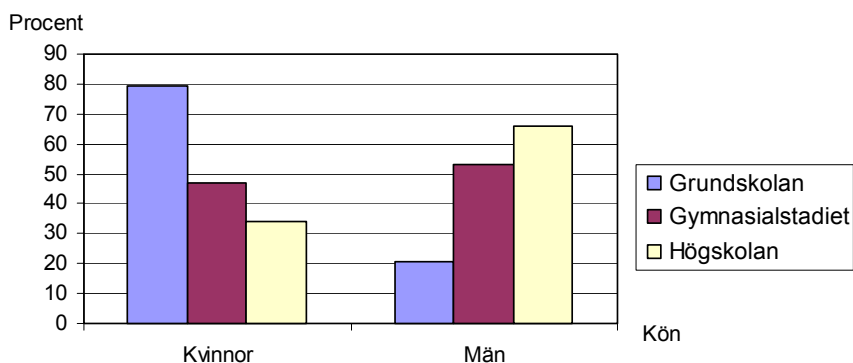
Jämförelse mellan nivåerna

I detta avsnitt görs vissa jämförelser mellan de tre utbildningsnivåerna för att ge en bättre helhetsbild av den åländska lärarkåren. Lärare som undervisar på flera nivåer är i denna jämförelse med endast där de har sin huvudsakliga anställning.

De yngsta lärarna i grundskolan

Av de 576 lärarna var 388 kvinnor och 188, eller endast en tredjedel, män. Tydliga skillnader mellan nivåerna fanns när det gäller lärarnas könsfördelning. Kvinnorna dominerade i grundskolan, medan könsfördelningen var ganska jämn på gymnasialstadiet och manlig övervikt rådde inom Högskolans lärarkår. Över tre fjärdedelar av de kvinnliga lärarna arbetade i grundskolan medan betydligt mer än hälften av de manliga lärarna var anställda på gymnasial- eller högskolenivå. Åldersmässigt omfattade grupperna 40 - 49 år och 50 - 59 år drygt 30 procent av lärarna vardera, medan 25 procent var 30 - 39 år. Bara knappt sju procent var under 30 och knappt sex procent 60 år eller äldre. Lärare under 30 år förekom nästan bara i grundskolan. Detta tillsammans med att grundskolan också hade en större andel av sina lärare i åldersklassen 30-39 år än de andra skolnivåerna gjorde att grundskolan hade den yngsta lärarkåren. Gymnasialstadiet hade de äldsta lärarna, eftersom en större andel av lärarna där återfanns i åldrarna 50 - 59 år och 60 år eller äldre.

Lärare 2005 efter skolnivå och kön

34. Lärare 2005 efter skolnivå och ålder

Åldersgrupp	Grundskolan	Gymnasialstadiet	Högskolan	Totalt
Antal				
20-29	36	2	-	38
30-39	106	33	7	146
40-49	111	53	17	181
50-59	111	58	9	178
60-69	15	16	2	33
Totalt	379	162	35	576
Procent				
20-29	9,5	1,2	-	6,6
30-39	28,0	20,4	20,0	25,3
40-49	29,3	32,7	48,6	31,4
50-59	29,3	35,8	25,7	30,9
60-69	4,0	9,9	5,7	5,7
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0

Störst andel behöriga på Högskolan

Över hälften av lärarna var ordinarie anställda, men de visstidsanställda var också en betydande grupp. Ordinarie anställning var vanligare i grundskolan och på gymnasialstadiet än i Högskolan. Tjänstlediga lärare och därmed också vikarier var vanligast i grundskolan.

Tre fjärdedelar av lärarna hade formell behörighet. Högskolan hade den högsta andelen behöriga lärare, 91 procent, medan andelen i grundskolan och på gymnasialstadiet var 77 respektive 71 procent.

35. Lärare 2005 efter skolnivå och anställningsförhållande

Anställningsförhållande	Grundskolan	Gymnasialstadiet	Högskolan	Totalt
Antal				
Ordinarie	231	99	18	348
Visstidsanställd	110	65	14	189
Vikarie	42	3	2	47
Tjänstledig	33	-	2	35
Deltidspensionerad	-	3	1	4
Totalt	416	170	37	623
Procent				
Ordinarie	55,5	58,2	48,6	55,9
Visstidsanställd	26,4	38,2	37,8	30,3
Vikarie	10,1	1,8	5,4	7,5
Tjänstledig	7,9	-	5,4	5,6
Deltidspensionerad	-	1,8	2,7	0,6
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0

Lärare 2005 efter skolnivå och behörighet

